

muutmine on nii tasaselt ja järg-korraliselt sündinud, et puu-tüwist leikasse, mille loort, aastarõngaid j. n. e. weel selgest ära tunda wõib. Selle juures on need kiwistanud puud nii mitmetwiisi kirjud ja nii mitme-karwalised, et neid julgest kallis-kiwide kõrwa panna wõib. Mis tõuust selle ennemuistse metsa puud olnud, selle üle ei ole teaduse-mehed ennast weel ühendada suutnud. Mõne tüwi suurus on määratu. Seal on 150 jalga pikki ja 10 jalga läbimõetus jämedaid tüwist. Raagre määratuma suuruse juures wõiks sealt üht uut materiali uhtete majade ehitamiseks saada, kui see mitte liiga kõwa ei oleks, ainult 30 protsenti pehmem kui diament ja kolm kord kõwem kui granit (raud-kiwi). Seda rohkem saab seda materialit aga kõiksugusteks ehte- ja uhtuse-asjadeks tarwitatud saama, mis ennast ka väga heaste polerida lasseb. — Nenda kirjutatakse Paris'ist. Imeks on aga panna, et seda kallist materialit weel suuremal määdul kaubale toodud ei ole.

Suuremad palawused õhkus.

Suwel 1892 olivad ilmad paiguti ja aeguti nii palawad, et pädawa-pistetesse inimesti surnud ja loomi langenud on; Saksamaal tõusis thermo-

meter warjus sunni 36 Celsiuse, meie juures pruugitawa Reaumur'i thermometre järel ligi 29 graadi peale. Selle järges arutati, kui suurt palawust ülepea wabas õhkus ette tulnud on. Kõige langem palawus tuleb muidugi tropi-maadel — äquatori (maa-wõõ) all ja mõlemil lähemal poolel — ette; aga ka Europa's on õhu-palawust olnud, mis tropi-maade kohaline on. Jaanikuu 17. (5.) päawal 1841 näitas thermometer Neapel'is 38,4 (31) graadi sooja warjus. London'is oli Heinaluu 10. (Jaanikuu 28.) päawal 1852 41 (32,8), Montpellier's sellesama aasta Heinaluu 22. (10.) päawal 40 (36) graadi sooja warjus. Palawamad ilmad Paris'is olivad aastal 1793 Veikufeluu 16. (4.) päawal — 37,2 (29,8) ja Heinaluu 8. (Jaanikuu 26.) päawal 38,4 (30,7) graadi. Ka ülemal põhja pool on väga palawaid päwi ette tulnud, Peterburg'is 33,4 (26,7), Stockholm'is 34,4 (27,8) graadi. Aastal 1857, Veikufeluu 4. (Heinaluu 23.) päawal, oli Köln'is 35,2 (28,2) graadi sooja ja wiimase aasta Veikufeluu 24. (12.) päawal pea niiwama palju. Afrika's tõuseb palawus sagedast üle 40 (32) graadi; Kairo's on 42,2 (33,8), Esneh's Egyptus'es 47,4 (37,8), Murzil'is Hesan'is 56,2 (45) graadi sooja ette tulnud. Lahore's, India's, on thermometre kõige kõrgem seis 50,2 (49,7) graadi olnud ja Pend-